

IZVRŠNOM VIJEĆU NRH
UREDU ZA INFORMACIJE

u ZAGREBU.

U vezi sa dopisom br. 61/1955. od 9. II. 1955. dostavljamo prema poslanom upitniku sljedeće podatke:

1/ U Varaždinskim Toplicama, koje su naše najstarije i najpoznatije termalne lječilište, nalazilo se je oduvijek vrlo često prigodom raznih slučajnih kopanja mnogo vrijednog arheološkog materijala, koji je dijelom bio izložen propadanju, dijelom pak ocalao u tuđe ruke, i tako bio za Toplice, a i za nauku izgubljen. Jednako se je događalo i sa ostalim historijskim materijalom, koji je bio od vrijednosti za proučavanje ove naše najstarije zdravstvene ustanove. To je potaklo tamošnjeg ljekarnika mr. Josipa Čabriana, da je počeo sakupljati taj materijal, kako bi ga spasio od propasti, te je godine 1937. uredio mali muzej u dvije prizemne prostorije lječilišnog doma br. I kao privatnu lječilišnu zbirku.

Za vrijeme okupacije zbirka je djelomično stradala, jer su ustase nasilno ušli u prostorije i upotrebili ih u svoje svrhe, pa je tom prilikom izgubljeno nekoliko slika i nesto keramike.

Iza Oslobođenja prelazi lječilište u narodne ruke, a s njim i muzejska zbirka. Materijal je opet bio prikupljen i djelomično izložen u jednoj prostoriji staroga grada. Godine 1954. prelazi muzej iz sklopa lječilišta u nadležnost narodnog odbora općine.

2/ Muzej nije do danas još uspio dobiti prikladne prostorije za svoj smještaj. Uprava lječilišta preselila je muzej u dvije vrlo neprikladne dvorišne prostorije, jer je ona, u kojoj se muzej nalazio trebala za svoje svrhe, pa je od godine 1953. muzej zatvoren i nije pristupačan publici. Predviđeno je, da se muzeju ustupi zgrada stare škole, no ona još nije izpražnjena, dok se ne izgradi zgrada nove veterinarske ambulante, koja je sada smještena u njoj. Ta je zgrada podignuta godine 1766. te ima 5 prostorija i veliki hodnik i pogodna je za tu svrhu bez ikakvih većih adaptacija.

3/ Muzejem upravlja dobrovoljno njegov osnivač. Drugog osoblja nema zaposlenog ni namjerenog u muzeju.

4/ Muzej sakuplja, čuva i proučava materijal koji se odnosi na prošlost vrela i života oko njega, na razvoj lječilišta i kulturno historijskih i zdravstvenih prilika, balneoloških shvaćanja i literature, tamošnjeg nekadašnjeg crkvenog feudalnog dominija, mjesta, te područja cijele općine. Tim materijalom stvoren je muzej posebnog tipa, jedinstven na cijelom području naše domovine.

Predmeti su svrstani u sljedeće zbirke:

a/ Geološka zbirka vrela, u kojoj se uz eruptivno kamenje nalaze gromade sumpora, razni oblici talozne sedre i ostalih minerala; fosila i petrefakta, historijski razvoj kemičkih analiza termalne vode od 1709. god. dalje, kvantitativni prikaz mineralnih i plinovitih sastojaka vode, karta zaštitnog rajona i drugo.

b/ Arheološka zbirka se sastoji od nekoliko prehistorijskih nalaza, rimskih natpisnih spomenika iz I. vijeka, vrlo lijepih mramornih relijefa mitološkog sadržaja i rimskih vojnika, fragmenata Ninfaja i terma, keramike, nakita i numizmatike.

c/ Zbirka feudalnih banosa ima fotokopije isprava od XII. stoljeća te više originalnih isprava, karata, nacрта, urbara i drugih dokumenata.

d/ Lječilišna zbirka prikazuje razvoj lječilišta u slikama, nacrtima, fotografijama i statistikama i ostalim dokumentima. Uz staru literaturu, prospekte i cjenike, posjeduje portrete kupališnih liječnika, predmete stare apoteke, instrumente za puštanje krvi, rezne uspomene, programe, kurliste i naučnu literaturu.

e/ Razvoj naselja prikazan je sa više slika. Tu su predmeti staroga obrta te dokumenti i fotografije koji se odnose na školu, općinu i na društveni i kulturni život.

f/ Zbirka Narodne revolucije i N.O.B. sakupila je dosta fotografija i podataka za izradu kerata o operacijama vođenim na području Var. Toplica te fotografija palih boraca i žrtava fašizma.

e/ U osnivanju je i etnografska zbirka topličkog kraja.

Iza Oslobođenja prikupljeno je za sve zbirke dosta novoga materijala, koji se nije mogao prirediti za izlaganje, jer muzej nema niti radnih, a niti

izložbenih prostorija, pa nije bilo moguće provesti niti inventarizaciju.

5/ Muzjska biblioteka nije još osnovana, sastoji se do sada od oko 30 knjiga.

6/ Arhiv muzeja sastoji se od dijela starog domalnog i lječilišnog arhiva; koji je uspio ravnatelj muzeja spasiti, te sadrži spise od početka XVIII. vijeka. Spisi su kronološki sređjeni u fascikliha i smješteni u posebnom ormaru.

7/ Fototeka do sada još nije osnovana, ali su svi vrijedniji spomenici fotografirani. Kad muzej dobije svoj definitivni smještaj u vlastitim prostorijama, osnovati će se i fototeka.

8/ Pomoćne zbirke ne postoje.

9/ Perspektivni plan: Osigurati prostoriju stare škole za smještaj muzeja, izvršiti izolaciju vlažnih zidova, izvršiti preseljenje predmeta, nabaviti za zbirke potrebne vitrine i stakla, napraviti postamente za rimske spomenike, izraditi arheološku kartu i karte operacija N.O.V., prirediti fotografski materijal i postaviti zbirke. Urediti radnu prostorija s arhibom i bibliotekom. Izvršiti inventarizaciju.

10/ Muzej nije do godine 1954. dobivao nikakova novčana sredstva niti dotacije. U godini 1954. podijelio je NOK Varaždin jednokratnu pripomoć od Din. 100.000.- NOO Var. Toplice dao je iz budžeta Din. 30.000.- a uprava kupal. lječilišta Din. 50.000.- što čini svega Din. 180.000.- Ta sredstva se nisu mogla utrositi, jer muzej nije imao prostorija, pa su prenesena na ovu godinu. U 1954. godini iznosili su izdaci za fotografije i predplate Din. 18.000.- za putne troškove Din. 4000.- svega Din. 20.000.- dok osobnih izdataka nije bilo.

Tečajem cijele godine muzej je bio zatvoren. U godini 1952. posjetilo je muzej preko 3000 osoba, dok je predavanja u muzeju i izna njega bilo održano 20.

11/ Muzej nije bio u mogućnosti izdati nikakove publikacije radi pomanjkanja financijskih sredstava.

12/ O muzeju publicirano je više kraćih prikaza u stručnoj štampi u reviji Muzeji 1949, Vijesti društva muzejske konzervatorskih radnika, te u dnevnici štampi Vjesnik Zagreb, Varaždinski vjesnik, ~~XXXXXXXXXXXX~~

13/ Na području muzejs vrše arheološka iskopavanja antičnog kupališta ekipa arheološkog muzeja u Zagrebu pod vodstvom prof. Gorene Marcela i prof. Vikić Branke, koja su dala vrijednih rezultata.

Zagreb, dne 23. IV. 1955.

Ravnatelj:
/Mr. Josip Čabrian/

J. Čabrian